

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
(„Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.
Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

A mezőgazdaság és a juhtenyésztés bajai A. S. Magyarország és Románia közti vám szerződési előjelek. M. L. Zsombolyai és tornai rendszerrel konzervált zöldtakarmány.

Vidéki levél.

Az udvarhelyvármegyei regále bérlet hatása.

Kormányintézkedés.

Szőlőoltási tanfolyam. — Pályázat erdősítési jutalmakra.

Egyleti élet.

Az erdélyi pinczeegylet-erdélyrészi bortermelők szövetekezete. — Permetező próba.

Irodalom.

Nők hivatása a gazdaságban.

Rövid szakközlemények.

A friss trágya a gabona-üszög terjesztője. — Tavaszkiültetésre. — A tengeri természetők figyelmébe — A tojás csiraképességének elvesztése. — A baromfi fajtörzsek összeállításának most az ideje.

Vegyesek.

Gyászhir. (Lészay Gyula.) — Tagosítási miseriák. — Tanulmányut Amerikába — Dalmát és olasz borok Magyarországon — Franciaország cukortermelése. — Katonai lóvásárok márczius hónapban.

Piaczi értesítő.

A mezőgazdaság és a juhtenyésztés bajai.

„Nem úgy van most, mint volt régen!...“

A régiebb generáció ezt hajtogatja minduntalan s ha mi a legujabb nemzedék, apáink ajkáról haljuk a jajsztót megnyilatkozni, különösnek tartjuk az öregek panaszkodását. Mert furcsának találjuk, hogy abban a korban, midőn minden téren óriási léptekkel halad előre a fejlődés a tökéletesedés felé; az ipar, a kereskedelem s különösen a mezőgazdaság, a tudomány és művészet pedig a legmagasabb fokra emelkedik, éppen akkor álljanak elő a mult idők képviselői és oda dörögjék a haladás megteremtőinek, hogy mind szép, a mit alkottatok, de az elmult idők aran-jouezi szép napjait, nem tudjátok többé új életre támasztani. Föliületes következtetéssel a frazeologia birodalmában keressük a sovónisza öregek véleményének igaz voltát és ha logikánk e rész-

ben támpontot keres, oda jutunk sajtószertü magyarázatunkkal, hogy veteránjaink nem jó szemmel nézik a világbontó ujitásokat, nem szivesen haladnak a korrall, nem tudnak velünk lépést tartani és ez okból ellenkezésbe kerülnek az új tanok hirdetőivel.

Ez a látszat. De hatoljunk mélyebben a jelenségek történetébe és tapasztalni fogjuk, hogy az öregek zugolódása nem egészen indokolatlan.

Mint földmivelő nemzet, ha visszapillantunk a mezőgazdasági viszonyok átalakulására, úgy látjuk, hogy termőföldjeink évtizedekkel ezelőtt, minden behatóbb tudomány igénybevétele nélkül is busásan jövedelmeztek. A magyar gazda nem ismerte a növény-pusztító, emészítő és gyökérrágó férgeket, az intensiv gazdálkodás nem abban nyilvánult, hogy minden talpalattnyi földet vetés alá fogjanak és a föld termő ereje nem szorult reá a mesterséges fokozásra.

Az utóbbi években azonban a különös időjárás kivül, még számtalan veszedelmes ellenséggel is meggyült a baja a gazdának. Szőlőjét a filokszere, peronospora, blackrot és tudja az isten még mi fajta más nevé elősdiék pusztítják, illetve már tökéletesen ki is pusztították, repcejét a honvédbogár, árpáját egy más csudaféreg, buzáját pedig a majdnem évenként visszatérő sáskahad, a tulságosan elszaporodott mezei egerek, hörcsögök rozsdá stb. pusztítják. Beteg a pityóka, még a földben megmételtyezte a penészgomba; sőt azt közli egy mezőgazdasági szaklap, hogy Németországban felismertek egy igen veszedelmes pityóka-betegséget, melytől az emberek is betegséget kaptak és ebbe sokan bele is haltak.

Az ezek ellen sikerrel való megküzdésre a gazdát legfőképpen a magas szakértelem segíti.

Az állattenyésztés terén is sok baj van, kiváltképen sok a juhtenyésztés terén; ámbár tudjuk, hogy alig van gazdaság, mely a juhalkát nélkülözhetné. Egyrészt mert más célra alkalatlan legelői vannak, és erdősítési tánc csak birkák által közelíthetők meg, de másrészt és legfőképen azért is, mert szüksége van a földjavító és termékenyítő trágyára.

A juhtartás hasznosítását a gazda hus, tej és gyapju nyerés által eszközölheti.

A husjuh tenyésztés a mióta Franciaország a juh bevitelt megnehezítette, nem fizeti ki magát. A tejelő juhok tartása pedig csak ott jár haszonnal, a hol dús és zamatos hegyi legelők ezek tenyésztési föltételeinek megfelelnek; általánosságban azonban a gyapju termelés bir a legnagyobb fontossággal hazánkban. De ennek is óriási konkurrenciával kell küzdenie.

Ezen a téren az újvilág dominál: Amerika, Ausztrália a londoni nemzetközi gyapjuvásárra évenként olyan rengeteg mennyiségű gyapjut küldenek, mely a mi összes termelésünket, statisztikailag kimutatva, sokszorosan felülmulja. A nagy túlproductió lenyomja az árakat, mi az újvilág magaslatain legelésző juhokról nyert és kevés költséggel előállított gyapjunál nem játszik valami különös szerepet, a mi gazdáink azonban vesztenek rajta és ez a versenyképesség rovására történik.

Ha textil iparunk fejlődőttebb volna, — ha itthon dolgozhatnánk fel gyapjuinkat — és nem lennének a kivitelre utalva, akkor a hazai fogasztás következtében a gyapjuárak is emelkednének, míg a jelen esetben csak visszaesnek és mert az újvilági gyapjuk aránylag sokkal olcsóbbak, valószínű, hogy az árhanatlás még tovább is folytatódni fog. Helytelen volna, úgy okoskodni, hogy ezelőtt sem volt textil-iparunk és még is a mostani silány árak háromszorosán keltek el gyapjuink, mert évtizedekkel ezelőtt az európai piacokat még nem dominálták az újvilági gyapjuk, Magyarország pedig négyszer annyit produkált, mint ma — és szabta az árakat tetszésére.

Tudjuk, hogy a juhtartás mennyire fontos tényező a földművelésnél, nagyban hozzájárulván a mezőgazdasági viszonyok javításához, szükséges volna tehát megfelel textil ipar teremtése, hogy ez a tenyésztési irány is hasznot hajtó legyen; a mi azonban csakis a kormány megfelelő actiója és támogatása mellett remélhető.

A. S.

Elsőrendű

mütrágyák.

Egeresi gipsz-, mütrágya- és vegyi termékek gyár (Kramer J.)

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafosz, chilisalétron és egyéb különleges mütrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajjelenzések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szivesen szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. a. 10 (10—52) a hová a levelek és rendelések intézendők.

Szuperfoszfát.
Párolt
csontliszt.

Zsombolyai és Tornai rendszerrel konzervált zöldtakarmány.

I.

Az „Erdélyi Gazda“ mult évi néhány számában a „zsombolyai“ mód szerint elrakandó zöld takarmány készítését részletesen ismerttettem

Elhatároztam, hogy ezen rendszerrel három birtokon fogok takarmányt összerakni, és pedig: az alamori uradalomban, a sósipataki és a m. macskási gazdaságban. A leírást az illető tisztartóknak átadva, utasítottam, hogy a készítésnél utasításom szigorúan tartsák meg, minden költség úgy a rakásnál, mint a földelésnél pontosan jegyeztessék, szóval rendes napló vezetéssek az egész munkálatról.

Mindhárom birtokon a kazlak készítésének megkezdésénél jelen voltam s személyesen adtam meg a szükséges utasításokat.

Az összerakandó takarmány: luczerna, lóher és zabos-bükköny volt.

Alamoron összerakott egy kised luczerna szakasz, és 6 nagy lóher-szakasz, a sósipatiban 1 szakasz lóher és 2 szakasz zabos bükköny, a m. macskásiban 2 szakasz lóher, tehát összesen 12 szakasz.

Az összerakásnál az utasításom pontosan megtartott; mind a 12 szakasz jó és tápduz takarmányt adott s felétetésük még most is tart, tehát a kívánalomnak, a hozzá fűzött reménynek teljesen megfelelt.

Azonban a mult év június havában, midőn a különböző gazdaságokban a „zsombolyai“ kazlak összerakása s földelése a legjavában folyt, s a kazlak földeléséhez sokszor a legnagyobb erőmegfeszítéssel lehetett napszámot kapni, olvastam a kassai „Gazdasági Évkönyv“-ből, Kovácsy urnak leírását a „tornai“ rendszeréről.

Azonnal elhatároztam, hogy ily módon Alamoron és M.-Macskáson fogok zöldtakarmányt eltemni, és pedig előbbi helyen egy 22 holdas tábláról zabos-bükkönt, Macskáson pedig 12 holdról másod kaszálású lóherét – a lóher magtermesztést a kísérletnek ezen területen feláldozva.

Alamoron a zabos-bükköny eltevését teljesen Kovácsy ur leírása szerint hajtattam végre nyolcz méteres oldalakkal; M.-Macskáson pedig már megváltoztattam 6 méteres négyzet oldalakra, oly módosítással, hogy az oszlopok belső oldalára a lóher berakása alkalmával, úgy nevezett, levél deszkákat tettem egész 7 méter magasságig, úgy hogy a lóher sehol sem látszott. Midőn a hordás és rakás befejeztetett, vizes szalmával megrakottat, s azon kívül még négy négyes fogat által vitt kő a tetejére felrakott nyomtatékul.

Ezen deszkázzal azt akartam megpróbálni, hogy ha a takarmány a külső levegővel nem fog érintkezni, az oldalakon mekkora veszteség fog előállni s vajjon egyáltalán szükséges-e a kazlak oldalait a levegőtől oltalmazni vagy nem? Ezzel egyuttal a „zsombolyai“ rendszerrel kívántató szalma pakolás szükséges, vagy szükség feletti voltát is constatálni kívántam.

Az Alamoron készített „tornai“ kazal 1892. év október hó végén megbontatott és kitünő izletes takarmányt adott. Két hónapon keresztül 80 drb. nagy jármás ökrök pelyva és törekkkel vegyítve ette s daczára, hogy az ökrök folyton munkában voltak, még feljavultak.

Ezen szakasznál a veszteség: az oldalakon 10–15 cméter réteg, megpenészedve, de a melyet részben szintén fel lehetett etetni; a tetőn pedig a szalma alatt 50 cméter réteg részben megszenesedve. A 7¹/₂ méter magas szakasz 4 méterre volt lenyomulva a megkezdés alkalmával, tehát csaknem 4 hónapi állás után 2¹/₂ métert nyomult.

A m.-macskási „tornai“ szakasz ez év január havában bontatott ki, a reá rakott kő sulya lemértetett, a mi 34 métermázsát nyomott. A deszka oldal leszedetett, s az eredmény következő: az oldalakban a veszteség itt is, mint a szabadon álló oldalaknál 10–15 cméter réteg, a tetőn pedig 10 cméter. A takarmányt a jószág móhon eszi. A zsombolyai kazlaknál pedig szintén kereken az oldalakon, hol a zöldtakarmány a szalmával érintkezik, mindenütt 10–15 cméter veszteség, az az romlott van

Ezek szerint tehát kitünik az, hogy sem a szalma pakolás, sem pedig a deszka oldal, sem a tiszta nyílt oldal a veszteségtől nem véd meg, a mi ugyan elenyésző csekély, de mégis veszteség.

Most az a kérdés, ha ezen veszteségek mind a három mód szerint megvannak: mi még a veszteségünk az összerakási költségekben és jövőre mily módon járjunk el zöldtakarmányaink összerakásánál s melyik rendszert fogadjuk el, mint olyant, a mellyel könnyebben célhoz jutunk?

Nézetem szerint a tornai vagyis az általam „Bástyának“ nevezett rendszert kell alapul vennünk, s ezt következőkben indokolom:

A jelzett birtokokon a zsombolyai szakasok összerakásánál napszám költségek pontosan jegyeztettek, úgy a tornainál is s kitünit, hogy csaknem felével kevesebb napszámot használtunk fel a tornainál, a mi már magában nyereség. Mind a három helyről részletes kimutatást nem adok csak az alamóriról. A más két birtokról csak a végösszegeket közlöm. Az alamóri kimutatás meggyőzi a gondolkozó gazdát arról, hogy a „zsombolyai“ kazlak előállítását ott, a hol nagyobb mennyiséget kell összerakni, mily figyelmes egymás utáni munkát igényel.

Ime az alamori zsombolyai kazlak összerakásáról szóló

Kimutatás.

Lóher szakasz számai	Hordás		Hány fogattal dolgozott?	Hány napszámossal?	Kazal		Mikor földeltetett?		Hány foknál?		Hány napszámossal?		Hány szekérral rakott be?	Összesen hány napszám használtatott fel?
	kezdet	vége			hossza	szélessége	I-ór	II-ór	I-ór	II-ór	I-ór	II-ór		
I.	Június		7	12	12	6	Június		61	64	6	6	180	21
	14-én	15-én					16-án	21-én						
II.	Június		7	11	12	5	Június		64	60	6	6	160	20
	15-én	16-án					18-án	21-én						
III.	Június		19	23	16	7	Június		60	61	8	7	208	30 ¹ / ₂
	16-án	17-én					19-én	22-én						
IV.	Június		17	22	16	7	Június		56	59	6	9	230	43 ¹ / ₂
	17-én	18-án					20-án	23-án						
V.	Június		16	19	18	8	Június		66	65	7	12	313	43
	20-án	22-én					24-én	28-án						
VI.	Június		15	21	14	6	Június		70	62	7	12	165	25 ¹ / ₂
	22-én	22-én					25-én	28-án						
Összesen . . .												1256	183 ¹ / ₂	

Ezek szerint a 6 szakaszba belerakott összesen 1256 szekér lóherre s a béreseken kívül felhasználottatott 183 és fél napszám.

Ezek szerint 1 napszámra esett csaknem 6¹/₂ szekér zöld takarmánynak összerakása.

A sósipataki gazdaságban pedig a három szakasz zsombolyai kazalba berakottatott 458 szekér lóher és bükköny, felhasználottatott 99 napszám, s így esett itt, egy napszámra 4¹/₂ szekér zöld takarmány összerakása.

M.-Macskáson a két zsombolyai szakaszba belerakottatott 178 szekér lóher, felhasználottatott 49 napszám, itt egy napszámra nem jutott 4 szekér összerakása.

Fizettetett a napszámoknak mind három helyen átlag 60 krajczár napitér és pálinka, s így került:

- a) Alamoron egy szekér összerakása 9 krba.
 b) A sósipataki gazdaságban egy szekér összerakása 13 krba.
 c) M.-Macskáson egy szekér összerakása 15 krba.

Benkő Mihály.

Magyarország és Románia közti vám-szerződési előjelek.

Amint a fő és székvárosi napilapokból közelebbről olvastuk, közvetlen küszöbön áll a szerződési tárgyalások megkezdése monarchiánk és Románia között. A német-román tárgyalások vég-

leges befejeztével a román kormány azonnal Bécsbe küldi delegáltjait, ahol már úgy magyar, mint osztrák részről megtörténtek az előkészületek a tárgyalásokra szolgáló anyag rendezésére s a főbb alapelvek megállapítása iránt.

Az ügynek ily aktuális volta mellett közérdekűnek tartjuk az alábbi legmegbízhatóbb adatokat Románia gazdasági állapotát, valamint Magyarország és Romániának egymáshoz való viszonyát illetőleg

A szomszéd Románia, mint gabona termelő állam, a nemzetközi gabonapiacokon jelentékeny helyet foglal el; évenként óriási gabonaforgalma van és a tapasztalat igazolja, hogy a forgalom állandóan növekedő természetű, a mennyiben a gabonatermelés is évről-évre emelkedik. Még egy évtized előtt is, román hirneves statisztikusok a buza termelésre használt területet 1 millió pagonra becsülték (egy pagon ¹/₂ hektárnak felel meg); már ekkor tehát a buza, a kultivált veteményeknek 27 %, -át foglalta el. Ma általános az a vélemény, hogy a buzatermő terület meghaladja az 1 millió hektárt.

A többi terményekre régebben 425.000 pagon 4⁵⁰/₁₀₀ jutott, most 480.000 pagon. A legújabb adatok szerint a buza termőterülete megközelíti a 32⁰/₁₀₀-ot, a kukorica területe 49⁵⁰/₁₀₀ rug, és így a többi terményekre 19⁵⁰/₁₀₀ jut.

Igen érdekes, hogy a buza termés ered-

ménye mily nagyot emelkedett, egyidejűleg a többi termények eredményével:

	1880—1883 ban középtermés	1889—1892-ben középtermés
Buza	14.175.000 hektol.	19.450.000 hekt.
Rozs	2.520.000 "	3.720.000 "
Árpa	6.720.000 "	8.520.000 "
Zab	1.820.000 "	2.400.000 "
Kukoricza	20.860.000 "	26.500.000 "
Köles	2.520.000 "	3.100.000 "

Hogy Romániának gabonakivitele mily jelentékeny volt és mily jelentékenyen emelkedett, kitűnik áruforgalmából, ugyanis;

Kivittek

	1883-ban métermázsát	1891-ben métermázsát
Buzát	4.015.728	6.614.000
Árpát	2.411.293	3.186.000
Kukoriczát	6.061.280	7.010.000
Rozsot	711.664	739.000
Zabot	167.440	123.000

Ez adatokat, nevezetesen az 1891-iki adatokat, szembeállítva Magyarország kivitelével, a következő érdekes csoportosítást nyerjük:

Magyarországból 1891-ben kivittek összesen

	1891-ben métermázsát
Buzát	6.489.620 mm.
Árpát	2.574.798 "
Kukoriczát	2.354.323 "
Rozsot	2.094.789 "
Zabot	1.239.018 "

Nyers terményeink kivitele tehát általában véve már most is kevesebb; igaz, hogy liszt-kivitelünk által a kivitel összesen még jelentékenyebb. Kitűnik ez adatokból, hogy nekünk már igen nagy versenyt okoz Románia nemcsak a buza, hanem különösen az árpa és kukorica forgalom növekedése által. Románia nagy és bőven termő területe következtében termelését még tetemesen fokozhatja és így nem lehetetlen, hogy néhány év múltán már Magyarországot fölül fogja mulni Európában.

Románia gabona kivitelének tulnyomó része Angliába megy; részben szállítanak a románok még Németországba, Belgiumba és Hollandiába, Franciaországba és Olaszországba szintén van kivitelük. Ausztria és Magyarországra a gabonahozatal a minimumra csökkent, noha pl. 1891-ben, a jó árak hatása alatt nem volt jelentéktelen az a gabonamennyiség sem, a mit hozánk exportáltak.

A vámháboru előtt Romániából évenként 1.2 millió mm. buza, 1.5—2 millió mm. kukorica és több mint fél millió mm. árpa és zab került a monarchia területére. (M. U.)

Vidéki levél.

Az udvarhelyvármegyei regále bérlet hatása.

A közel mult időben gyakran volt szellőztetve a napi és kisebb vidéki lapokban az udvarhelyvármegyei regále bérbeadásának ügye, a melyből a rossz akaratu emberek rossz megítélését akartak vonni a megye vezérféraira.

Igazabban pedig ebből az tűnik ki, hogy a kik a bérbe adást eszközölték, azok a vármegye érdekeit a szívóken hordozzák és kitűnő üzletet csináltak minden egyes község javára, azon kívül pedig a megyének úgy mező, mint közgazdasági fellendülésének tápot adtak ezen előnyös bérlet által.

A bérleti szerződés részleteit, minthogy azok már több lapban közölve lettek, itt mellőzök, hanem megismertetni kívánjuk, hogy ezen vármegye érdemes főispánja körültekintő gondoskodásával és tapintatos kitartó munkásságával minő előnyöket biztosított megyéjének.

Hogy az eddig fennállót s ma is fennálló két szeszgyára megyénknek mily nagy mennyiségű gabonát: kukoriczát, rozst, zabot fogyaszt el, tudhatja minden gazda, ők vették s veszik

meg gabonáinkat, szesznek, marháink egyrészét hizlalásra s azok szükségére szénánkat s szalmánkat. Hát a gyár üzemen tartásához mennyi munka erőre de különösen a nálunk nagy mennyiségben levő s szegényebb népünk egyedüli kereset forrását képező tüzi fára van szüksége.

Nos mindezek fogyasztása nemcsak a meglévő gyárakban nagyobbodni fog, hanem a megnagyobbítandó s ujonnan felállítandó gyárak által megkezdésére tüzi fára van szüksége.

Ugron Ákos szeszgyárát már e tavasszal megnagyobbíttatja, hogy ne szoruljon más gyár szeszére a haszonbérbe vett fogyasztási körében

Ugron Zoltán szentmihályi birtokán egy gazdasági szeszgyár felállítása iránt beadta már a pénzügy igazgatósághoz a kérvényét. Épületei megvannak s berendezést szerződésileg meg is rendelte egyik szeszgyárakat berendező cégénél s az üzemet megkezdi még a nyáron

Koncz Ármin a nagy-galambfalvi birtokán akar részvénytársasággal egy szeszgyárát felállíttatni s a mondhatni igazán életre való eszméje van hozzá. Nagy Galambfalva a vasut mentén fekszik, van rakodó vasuti állomása, az országut mentén van, közel a nagyon olcsó sz.-kereszturi piacchoz, hol a gabona 5—10 sőt még 15 krajczárral is olcsóbb sokszor, mint az udvarhelyi viacson, tüzfája elég van s meghatározandó egység árban fogja a társaságnak szállítani. A gyárnak megfelelő helyet ingyen ad, sőt még az építési anyaghoz s az építéshez hozzá akar járulni. Az építés ott könnyű, mert az erre alkalmas kőanyag — olyan laposak, mint a téglá, melyekből a községben kisebb házakat. kerítéseket csak szárazon raknak össze s úgy is megáll — nagy mennyiségben olcsón kapható. A szükséges kőmives munkások, ácsok ott laknak a községben. Vannak kitűnő téglá vető telepek. Munkás nagy számban és olcsón kapható mindég.

A gazdasági szeszgyárhoz szükséges föld mennyiség megvan s a szeszgyárnak alkalmas föld a Nagy-Küküllő mentén van. Mindezek nagyon alkalmasá teszik Nagy-Galambfalvát egy szeszgyár felállítására.

A tervező egy ötöd értékű részvényeket hajlandó venni s a helyért csak a gyár által hizlalandó marhák trágyájára reflektál, földjei trágyázására.

A részvénytársaságot 50 tagra tervezi a 500 forint s részvényese lehet elsősorban csakis földbirtokos gazda. A részvények fele gabonával vagy hizlalásra alkalmas marhakkal fizetethetik be. A részvényesek gabonáját, meghatározott piaci árak mellett veszi be az évek folyamán is és így megkíméli a gazdát a sokszor napokat igénybe vevő piacra járástól s természetvényeknek elpocsékolásától. Meghizlaltathatják a részvényesek, meghatározott árért, eladásra szánt marháikat, vagy oda adhatják telelésre, vagy feljavításra. Ha a társaság úgy akarja, hajlandó az alapító birtokát 10 vagy 12 évre is haszonbérbe adni, mely megtermené a szükséges gabona egyrészét s a szükséges mennyiségű szénát és szalmát s a hizlalásra beállított kezdő hizó marhakkal megmiveltethetnek a földeket. Átadná ez esetben a társaságnak regále bérleteit, hol a termelendő szesz egy része elfogyaszthatnék tisztességes árban. A szerződés alapján, mely a szeszgyárosok között kötött, biztosítva van a gyár által termelt szesznek elfogyasztása, mert most nagyobb minden gyárnak a fogyasztása, mint a mennyit termelni képes. Azonkívül kapna a társaság okvetetlen még több fogyasztási kört, bérletet. Keresztur vidékén szeszgyár nem lévén, elfogyna még nagyobb fogyasztási kör nélkül is a gyár által termelt szesz, melynek termelése gazdasági szeszgyár lévén, nem lesz több mint 300 liter napontint.

Mennyire emelné egy ilyen gyár azon vidéknek pénzforgalmát s mily előnyös lenne az a termelő gazdákra, azt nem szükséges bővebben magyarázni.

Meglenne ez által adva az alkalom, hogy a gazdák megmutassák, hogy tudnak ők is tenni

valamit saját érdekükben s reá jöttek azon közmondás helyességére, hogy: „Segíts magadon s az isten is megsegít.”

Azt hiszem, hogy nem lesz senki, a ki irigyelné az eszme felvetőjétől s megvalósítójától, hogy az adott rendkívüli előnyös feltételek mellett, az ő birtoka nyerend értékben egy ilyen berendezés által, hisz övé lesz a kezdet küzdelme teheivel együtt.

Sőt tovább megy az illető tervével s ennek jól sikerülte után, a fent említett tőke erre is elég lévén, újból beakarja rendeztetni 6—8 kövü nagy vízi malmát, műmalomnak melynek épülete épen annak volt építve, melynek újboli berendezése alig kerülne 4—5 ezer forintba és képes lenne a részvényesek tiszta buza természetvényeket, az udvarhelyi piacz szükségletének megfelelő minőségű liszté feldolgozni s az el is árusíttatnék az udvarhelyi, esetleg csiki piaczon. Elég busáson jövedelmezne azonban a befektetett tőke, ha csak annyit dolgozna is fel, a mennyi az udvarhelyi s sz.-kereszturi piaczra szükséges.

No de messze mentem tárgyamtól azon célzattal, hogy elmondva ezen helyes eszmét, hátha másutt is követőre talál s így hasznára válik közleményem gazda társaimnak is.

Biztosan reméljük azonban, hogy mihamarább keletkezni fog Udvarhely megyéber, miután arra nagyon alkalmas hely van, legalább két szeszgyár, mi mind, de mind főispánunk érdeme lesz, ki az eszmét keresztül vitte s érvényre juttatta.

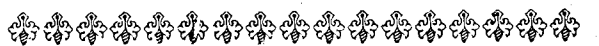
Ilyen hasznos munkálkodást telyesítő egyént támadnak meg rosszlelkűen s támadják pedig szeszélyes, magán boszúból, nem törődve az igazsággal semmit sem s nem azzal, hogy mennyit ártanak megyénk gazda közönségének, ha sikerülne tervök, hogy megbuktassák érdemes főispánunkat s megváltoztassák a községekkel az állam s a gyárosokkal kötött szerződéseket.

Egy oly sok anyagi érdeket sértő ügy, mint a birtokosoktól elvett regále ügye s annak oly magas árakra történt felszofolása, soha szebb s helyesebb megoldást nem nyert, mint azt Udvarhely vármegye főispánja eszközölte. Így visszakapja a földbirtokos a szeszgyárak alapítása, természetvényeknek feldolgozása, saját részvényes gyárában leendő feldolgoztatása s a regalék kibérlése által, szesz termelvényének értékesítése által azt, a mit végkép elveszettnek hitt a regalé kisajátítása által.

Példát vegyen minden megye főispánja dr. Török Alberttől s különösen az erdélyrészek, kezdet fogva ovják meg megyéjük területét s községeiket az idegenek beözönlésétől.

Sz.-Udvarhelyt, 1893. febr. 20-án.

—n.

Kormányintézkedés.

Szőlőoltási tanfolyam.

A földmivelésügyi m. kir. ministerium alkalmat akarván nyújtani az érdeklődő szőlősgazdáknak, hogy a szőlőoltási eljárásokban való gyakorlati ügyességet és jártasságot elsajátíthassák; e végből a budapesti, érdiószegi, tarczali, ménesi, pozsonyi s tapolczai vinczellér iskolákban, továbbá a tarczal-ménés, paulis, baraczka, nagykaroly-peér-szendró-székesfehérvár és fehértemplomi amerikai szőlőtelepeken f. évi márczius, április, május és június hónapokban fás, illetve zöldoltási tanfolyamokat tartat. Buzdításul a mult évekhez képest a minister ugy a fás, mint a zöldoltási tanfolyam alkalmára két-két díjat tűzött ki, mely egy drb. magyar aranyból s három drb. ezüst forintból áll. Ily díjazott tanfolyam drb.-egy vármegye területén rendszerint csak egy és pedig a vármegye törvényhatósága s a vármegyei gazdasági egyesület által egyetértőleg kijelölendő helyen tartható meg. Egynél több díjazott tanfolyam egy vármegye területén csak kivételesen s csak indokolt felterjesztése engedélyeztetik.

Pályázat erdősítési jutalmakra.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium az országos erdei alaptól, a magasabb hegységek fensíkainak, tetőinek és gerinceinek, vagy meredek oldalainak s illetve a közgazdasági érdekből erdészetiileg mívelendő oly területeknek beerdősítésére, melyeken hegyomlások, hó- vagy kő-görgetegek megakadályozása, szélvész és vizek rombolásának, valamint a fútóhomok továbbterjedésének meggátlása végett az 1879 évi XXXI. tczikk 165. §-ában megjelölt erősítés közgazdasági szempontból szükséges s a melyeken létrejövő erdők véderdőkül fognak szolgálni, — a folyó 1893. évre 6 nagy jutalmat és 6 elismerő jutalmat tűz ki, és pödög kiadatik: 2 elsőrendű nagy jutalom, külön-külön 100 koronával, 2 másodrendű nagy jutalom, külön-külön 800 koronával, 2 harmadrendű nagy jutalom, külön-külön 500 koronával, 2 elsőrendű elismerő nagy jutalom, külön-külön 400 koronával, 2 másodrendű nagy jutalom, külön-külön 200 koronával, 2 harmadrendű nagy jutalom, külön-külön 100 koronával.

E jutalmakra versenyezhetnek mindazok az erdősítések, a melyek a folyó 1893. évben nem állami költségen foganatosítottak, még pedig a nagy jutalmakra, ha egy tagban legalább 25 (huszanöt) kat. holdra, az elismerő jutalmakra pedig, ha egy vagy két tagban legalább 10 (tiz) kat. holdra terjednek. Ehez képest versenyző lehet minden erdőbirtokos vagy birtokos testület, és ille-ve polgári, egyházi vagy urbéres község.

A kiadandó jutalmakban az erdőbirtokosok, illetve erdősítetek részesülnek, kiknek költségén, s illetve kiknek tanácsa szerint és felügyelete alatt az erdősítés teljesített, — feltéve, hogy a jutalom odaitelésének idejében azok a jutalmazott új erdőnek még birtokba vannak, illetve azt erdősítési minőségben kezelik s az erdősített területet a beerdősítés biztos sikerének elősegítése végett, a f. évtől, vagy az előmenkálattól kezdve a jutalom odaitelésének idejéig állandóan gondozták s a versenyző területen néhanélkül pótlólag szükséges újabb erdősítési munkálatokat is évenként eszközölték s a létrejövő erdőnek véderdőként való kezelése iránt intézkedtek.

A jutalmak az 1898. évben szolgáltatnak ki s azok kétharmad része az erdősítés költségeit viselő erdőtulajdonost, egyharmadrésze pedig az erdősítést teljesítő erdőtisztet illeti. A jutalmakat a földmívelésügyi m. gyar királyi miniszterium által az országos főerdőmester vagy helyettesének elnöke alatt erdőtisztekből alakított 5 tagú bizottság ítéli oda, még pedig a beerdősítés s illetve a szükséges állabalakulás biztosításának megtörtént igazolása alapján, a teljesített erdősítés közérdekű becsének sorrendje és minősége szerint. A bíráló bizottság ítéletének alapjául szolgálnak az illetékes közig. erdészeti bizottságnak, s illetve a kir. erdőfelügyelőnek a versenyző erdősítések felr. adott javaslatai és a bíráló bizottság részéről esetleg teljesítendő helyi szemlék.

Felhivatnak tehát mindazok az erdőbirtokosok, kik a f. 1893. év tavaszi, vagy őszi erdősítés ideje alatt, a kezdetben megjelölt minősítéssel bíró erdősítést teljesítenek és a kitűzött jutalmakra pályázni kívánnak, hogy a f. év tavaszán történt erdősítést illetőleg, legkésőbb folyó évi július hó végéig; a folyó év őszi történt erdősítést illetőleg pedig, legkésőbb f. évi december hó 25-éig az erdősítés helyének, telek-könyvi számának, a terület nagyságának (kat. holdakban), az erdősítésre használt fanemnek, illetve fanemeknek s utóbbi esetben azok elegyarányának pontos megjelölése mellett, annál bizonyosabban jelentsék be a földmívelésügyi m. kir. miniszteriumnál, mert a pályázati feltételeknek bármely legkisebb részben való meg nem tartása esetében a versenyben részt nem vehetnek.

Egyleti élet.

— **Az erdélyi pinceegylet erdélyrészi bortermelőik szövetkezete** 1893. márczius hó 12-én, d. e. 11 órakor tartja az erdélyi gazdasági-egylet helyiségében II-ik rendes közgyűlést, melyre a t. részjegy tulajdonosok tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzleti évről.
2. Zárszámadás és vagyonomérleg előterjesztése és megvizsgálása.
3. A felügyelő-bizottság jelentése alapján az igazgatóságnak a felmentvény megadása és a nyereség felosztása iránt határozat hozatal.
4. Az igazgatóság 5 tagjának kisorsolás útján való kilépése és 5 tagnak újból leendő megválasztása.
5. A felügyelő-bizottságba 2 tagnak megválasztása.

Az alapszabályok 25. §. értelmében a közgyűlésen minden tag szavazattal bír, ki mint részjegy tulajdonos, a lefolyt év utolsó napjáig a szövetkezet törzskönyvébe be lett vezetve, igazoló és szavazó jegyét a közgyűlés napjáig kivette, vagy képviseltetését ez ideig a szövetkezet valamely tagjára ruházta.

— **Permetező próba. Az orsz. magyar gazdasági egyesület a földmívelésügyi m. kir. miniszterium támogatásával** ez évi május hó 28-án vasárnap Budapest fő- és székváros mintaszőlőtelepén nyilvános permetező gép-próbát rendez. A különböző permetezők sik és dombos területen szőlőkön, burgonyán, répán, gabonanevényeken, cserjében és gyümölcsfákön, próbáltatnak ki. A próbán résztvehet minden belföldi vagy külföldi iparos vagy annak képviselője. Bejelentési határidő május 10. A minta szőlőtelep a helyi érdekű vasut egyik állomása és igen könnyen elérhető. Az érdeklődő gazda, szőlős vagy kertészközségnek alkalma lesz a legújabb és legjobb gépeket működésben látni és a permetezés eljárásáról szakzerű utmutatást hallgatni. Bárminemű felvilágosítással szívesen szolgál az orsz. magyar gazdasági egyesület titkári hivatala (Budapest köztelek.)

Irodalom.

— **Nők hivatása a gazdaságban.** Poroszországban az új adótörvény szorítja a gazdákat a könyvitelre, míg Németország más vidékén és Schveizban a számtartás fontosságának népszerűsítése egész a parasztudvarig hatott. Ez utóbbi körülményt felhasználva, *Stalder* egy schweizi gazdasági intézet tanára, a könyvitel elterjesztésének egyik tényezőjeül a nőket tekinti. Kisebb gazdaságban a családfő munkával, középirtokon más teendővel van elfoglalva. Ki volna hivatottabb hát a könyvitel gondjait magára venni, mint a ház asszonya vagy plane a házi kisasszony. Ezeknek szóló utmutatásul készített a fentnevezett tanár által: „Praktische Anleitung zum Betriebe der Buchführung im landwirtschaftlichen Haushalte“ című könyv, mely K. J. Wyssberni könyvkiadónál 38 krajczárnyi csekély árban megszerezhető.

Rövid szakközlemények.

— **A friss trágya a gabona-üszög terjesztője.** Brechfeld egy tudós német annak megállapítása végett, hogy mennyire van befolyással a friss-trágya a gabona-üszög terjesztésére, kísérleteket tett olyképen, hogy az illető üszög-gombákat előbb folyadékban, később pedig az istálló trágyában tenyésztette. A spórák rendkívül könnyen csiráztak, a sporidiumok pedig végtelen nagy mennyiségben szaporodtak. A tömeges szaporodás következtében a sporidiumok lassankint elvesztik azt a tulajdonságukat, a melynél fogva a gabonára oly veszedelmesek; tiszta vízben ugyanis sarjat hajtanak, mely a tápláló növénybe hat. E tulajdonságukat csak 5 havi tenyésztésig tartják meg, azután elvesztik, tehát a gabonára nézve elvesztik káros hatásukat s így öreg trágyával tehát nem kerülnek üszögspórák a gabona földekre.

— **Tavaszi kiültetésre jól rendezett eladó sima csemege szőlővessző:** kaphatni Kolozsvártt, bel-farkas-utca 16 sz. alatt, százát 2 forinton, a következő fajokból:

Malvási vagy olasz	300 drb.
Uva reginae	100 „
Passatuti	50 „

— **A tengeri természetők, valamint a kukoriczát természetés céljából közvetítő mag vagy gabona-kereskedők különös figyelmébe ajánljuk az állami (budapesti, m. óvári, k. monostori) magvizsgáló állomásokat az iránt, hogy az elvetendő, vagy az ezen célból forgalomba hozandó tengeri felék csira képességét megvizsgáltatni el ne mulasszák,** (vagy esetleg a gazdák magok megvizsgálják) nehogy az ideig szigorú tél folytán esetleg csira képességében szenvedett magvak elvetése, illetve, hiányos kelése folytán első-sorban maguk a gazdák, vagy pedig a kereskedők ezen mulasztásukért lakolni kényszerüljenek.

— **A tojás csiraképességének elvesztése.** Tenyésztőinket figyelmeztetnünk kell, hogy állataikat erősebb hidegbe — a mennyiben ezek tojásait költésre akarják felhasználni — meleg helyen tojassák. A kitojott így még meleg tojást, ha megcsipi a hideg csiraképtelen lesz. Egy alkalommal ezen kérdés kipuhatólásának okáért kísérlet tétel és 100 darab hideg időben a hideg ólban kitojott tojás közül csak 3 csibét lehet kikeleszteni. míg egy hónappal később teljesen hasonló kóllási viszonyok és módok mellett, 87 százalék költési eredmény volt elérhető.

— **A fajtörzsek összeállításának most az ideje.** Tekintve, hogy azon tenyészdekben, hol egész télen át több fajta tyúk együtt szaladt, feltehető, hogy mindenféle keresztezések származtak, így tiszta fajtenyésztés céljából, most már az egyes fajtákat el kell különíteni és az így elkülönített tyúkok tojásaiból az első 10—12 darabot a biztonság okáért konyhai használatra kell felhasználni, mert ezek még esetleg lehetnek a más fajtájú apa-állatoktól megtermékenyítve.

Vegyes közlemények.

— **Gyászhir.** Az erdélyi gazdasági egyesület, mely sajnálattal értesült egyik legrégebb alapító tagjának, fogarasi Lészay Gyula nagybirtokos urnak elhunytáról. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. fogarasi Lészay Gyuláné, szül. tinkovai Matskási Károlina ugy a maga, valamint leánya Mária; továbbá az elhunyt testvérei id. fogarasi Lészay Ferenc és neje kézdí-szt.-léleki Kozma Ilona s fiok ifj. Lészay Ferenc és neje borsányi és kis-czétényi Bokros Ilona és leányuk; fogarasi Lészay Lajos leánya Lészay Margit m.-gy. monostori Kabos Sándorné férjével és gyermekével; özvegy köröstarcsai Weér Zsigmondné, szül. Lészay Anna s fia Weér György és neje ábrahámfalvi Ugron Margit; — továbbá

anyósa, özv tinkovai Matskási Pálné, alsó-draskóczi Morvay Mária s fia Matskási Pál megszorodott szívvel jelentik, hogy a hű férj, szerető édes atya, testvér, vő és sógor fogarasi LESZAY GYULA élete 54-ik évében, hosszas szenvedés után f. évi február 26-án d. e. 11 órakor megszünt élni. Hült tetemei Baromvásártér-utca 2. sz. a. lakásáról az ev. ref. egyház szertartása szerint, rövid ima után f. hó 28-án d. u. 3 órakor fog a helybeli köztemetőbe elhelyeztetni. Áldás emlékéül!

— **Tagosítási miseriák.** A tagosítás hazánk erdélyi részében bár — az igazságügy miniszternek ez irányban való gondoskodását nem lehet tagadni, valamint hogy a meg lévő bajokon új meg újabb rendeletekkel akar segíteni — még sem halad sehogy előre. Egyik oka a bírák csekély száma más felől pedig, hogy mindenféle adókkal csaknem agyon terhelt gazdáinkon a pénzügyigazgatóságok nem hajtják s talán nem is hajthatják fel a tagosítási díjakat. Ez irányban sok panaszt vettünk különösen Udvarhely megyéből, hől még a nagyon tevékeny és körültekint alispán is felvette ezen panaszát a közgyűlésnek tett sirásban is megjelent jelentésébe. Hallatlan, hogy a regale kártalanítási ügyek sincsenek lebonnyolítva s éppen a t. sztiügysz mindenféle felfolyamodásokkal húzza halassza, rendkívüli kárára a gazda közönségnek. Ajánljuk ezt a Miniszter ur figyelmébe. Pereli a korcsma-jog bejelentésének megbízatása alapján a közbirtokosságokat. Lévnén a kis birtokos községi lakos is, perel maga magával drágán.

— **Tanulmányut Amerikába.** Az országos magyar gazdasági egyesület tanulmány utat rendez a folyó nyáron a chikágói kiállítás alkalmából Amerikába. A résztvevők két utiterv szerint indulnak. Az egyik 60-62 napig tart, Amerikában 45 napi tartozkodással, meglátogatva New-Yorkot, Chikágót és gazdasági körutat téve Illinois, Kentucky, Virginia államokban. A másik uti terv fentiekben kívül magába öleli Dakota tartományt s a csendes oceán mellékét és 90 napig tart, abból 70 napi amerikai tartozkodással. — Az elsőnél a személyenkénti részvétel 1150 frt, a másodiknál 1700 frt, első osztályu hajó es vasuti utazás s mindenütt teljes ellátással. Az uti terv részleteiről felvilágosítást ad az országos magyar gazdasági egyesület titkári hivatala (Budapest köztelek) — a tanulmány utban, mely anyagi tekintetben is az eddig tervezettek között legelőnyösebb, csak korlátozott számban vehetni részt, s így a mielőbbi jelentkezés kívánatos.

— **Dalmát és olasz borok Magyarországon.** Értesítésülünk szerint a borforgalom a múlt hó megfelelő időszakához képest Dalmáciából emelkedett, ellenben Olaszországból csökkent. Az utóbbi napokban az Olaszországból szállított boroknak nagy része vörös bor volt; fehér bort, a hó elején is uralkodott nagy hidegek miatt, az olasz borkereskedők nem tartották célszerűnek szállítani és így csak most van kilátásunk arra, hogy Oloszország jelentékenyebb mennyiségű borokkal jelenik meg piacainkon. A most közzé tett olasz áruforgalmi adatok szerint Olaszország 629,673 hektoliter bort szállított Ausztria-Magyarország területére lefolyt hóban, mely mennyiség, viszonyítva az 1891-iki exporthoz (30,231 hektoliter) óriási. E hó első tizenhárom napjában behoztak Fiume területére 15,494 mmázsát dalmát és 24,255 mm olasz bort, összesen 49,749 mmázsát; januárban megfelelő időszakban 9,466 mm. dalmát és 38,723 mm. olasz bort. A behozott olasz borok származására nézve a következőleg csoportosíthatók: 3542 mm. érkezett Bariból, 15,156 mm. Barletából, 97 mm. Nápolyból, 1179 mm. Brindisiből, 1736 mm. Castellamaréből, 423 mm. Anconából, 295 mm. Meszinából, 202 mm. Katániából, 1345 mm. Riposztóból, 278 mm. Traniból. Érdekesnek tartom megjegyezni, hogy november hó 1-től február hó 14-dikéig érkezett Dalmáciából összesen 187,661 mm., Olaszországból pedig 322,689 mm.

— **Franciaország cukortermelése.** A hivatalos kimutatások szerint az utolsó üzlet-

évben 368 gyár 5.479.000,000 kilogramm répát dolgozott fel, a mi az előző üzletévtel szemben 137.570,000 kilogramm csökkenést mutat. A gyártott cukormennyiség 431.393,400 kg. tett ki az előző év 463.203,708 kg-ával szemben; e szerint a csökkenés 31.710,000 kg. 100 kgr. répa 7-90 kg. finomított cukrot adott, míg az előző évben 8-28 kg. Ez adatokból látható, hogy a legutóbbi üzletév a cukortermelésre nézve felette szerencsétlen volt.

— **Katonai lóvásárok márczius hónapban.** A földmívelésügyi miniszter rendeletéből hazánkban a jövő hó folyamában következő hetekben és sorrendben tartatnak a katonai lóvásárok: 9-én Nagy-Kőrösön, 10-én Czegléden, 12-én Szolnokon és Zomborban, 14-én Baján, Szarvason, Hevesen és Bicskén, 15-én Jász-Ápáthin és Kis-Várdán, 16-án Kalocsán, Békés-Csabán, Lovas-Berényben és Tatán, 17-én Nyiregyházán és Hatvanban, 18-án Deesen. Kis-Kőrösön, Füzes-Abonyban, Aradon és Székes-Fehérvárott, 19-én Győrött. Simontornyan, H.-Nánáson, Mező-Kövesden és Gyéresen, 20-án Mosonyban, Kis-Czellben, Nagy-Szent-Miklóson és Makón, 21-én Hőgyészen, Debreczenben, Miskolczon, Nagylakon és Maros-Vásárhelyen, 22-én Galánthán, Szombat helyen és Temesvárott, 23-án Dombóvárott. Török-Szent-Miklóson, Tornalján. Mező-Bodzásón és Kőhalmon, 24-én Duna-Szerdahelyen és Zombolyán, 25-én Pusztá-Malomhelyen, Csornán, Kaposvárott, Nagyváradon, Forró-Éncsen, Szentesen és Seps-Szent-Györgyön, 27-én Szanyban, Nagy-Atádon, Nagy Károlyban, Glogonban, Tőke-Perebesen, Hód Mező-Vásárhelyen és Brassóban, 28-án Nagy-Sallóban és végül 29-én Léván, Pápán, Pécsen, Szatmár-Németiben, Torontál, Vásárhelyen (Deblyácsa), Sátoralja-Ujhely, Oroszháza és Nagy-Szeben.

Piaczi értesítő

Budapesti gabonatözsde 1893 márczius 2. A buza üzlet ma barátságosabb irányt követett, gyenge kínálat és élénkebb kereslet mellett. Eladatott mintegy 13.000 mm buza a megelőző nadi árakon. A többi gabona nemek ára és iránya — szűk forgalom mellett — változatlan maradt.

Árak: Buza 7 frt 25 kr., — 7 frt 95 kr. Rozs 6 frt 30 kr., — 6 frt 45 kr. — Arpa 5 frt 10 kr., — 7 frt 40 kr. — Zab 5 frt 60 kr., 5 frt 90 kr. — Tengeri 4 frt 70 kr., — 4 frt 80 kr. — Köles 4 frt 40 kr., — 4 frt 60 kr.

Határidő üzlet mérsékelt forgalommal nyílt meg s jóval alacsonyabb amerikai gabonaárak miatt gyengébb irányt követett, később a jobb effektívüzlet következtében szilárdult.

Kolozsvár, 1893. márczius 2-án. Tiszta buza 7 frt — kr. 6 frt — kr. Rozs 5 frt 3 — kr. 5 frt — kr. Törökbuza 4 frt 15 — kr. 4 frt 10 — kr. Zab 4 frt 60 — kr. 1 frt 30 — kr. Széna 2 frt 50 — kr. Alomszalma 1 frt 40 — kr. Méter-mázsánként. Fa k-mény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 56 kr. K nyhali-zt 6 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hecloliter.) Savanyu káposzta 10 kr. Savanyu répa 12 kr. (Kl. Kőse) 9 kr. Disznózsir 64 kr. Bois 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Állatvásárok.

Debreczen 1893. február 27 és 28. hotivásíri jelentés az „Erdélyi Gazda” részére.

Sertés felhajtott 3800 drb. Eladatott 2915 drb. Árak: 6 hónapostól 1 évesig sovány, 15—25 frt. Egyévesestől 1 1/2 évesig sovány 25—35 frt. 1 1/2 évesestől 2 évesig sovány, 35—45 frt. Öreg sovány 45—65 frt. Kővér kilója 44—48 kr.

Február 28-iki ló és marhavásár. Ló felhajtott 900 drb.; eladatott 406 drb. Szarvasmarha felhajtott 2000 drb.; eladatott 510 drb. Árak a megelőző hetieké

Dicső-Sz.-Márton 1893 február 26—28-iki országos vásár jelentése az „Erdélyi Gazda” részére.

Felhajtott 2560 drb. szarvasmarha és 60 drb. ló. Eladatott 80 drb. ökör, 300 drb. tehén, 389 drb. borjú, és 35 drb. ló.

A magasan tartott árak miatt örökben kevés eladás történt. Párja volt az ökörnek 350—400 frt, tehének drlja 90—150 frt, borjúnak drlja 30—100 frt, lónak drlja 10—50 frt.

Erdélyi piaczi árak.

(Árak krajczároiban)

A piaczi cikkek	Mérték	Brassó	Csikszoreda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erz-éht-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	—	—	—	600	800	—	—
Elegy buza	„	—	—	—	420	750	—	—
Rozs	„	—	—	—	400	600	—	—
Arpa	„	—	—	—	380	—	—	—
Zab	„	—	—	—	350	450	—	—
Törökbuza	„	—	—	—	—	480	—	—
Széna	„	—	—	—	—	180	—	—
Alomszalma	„	—	—	—	—	110	—	—
Tüzifa	km.	—	—	—	700	280	—	—
Marhahus	kg.	—	—	—	48	52	—	—
Márczius		—	—	—	1	11	—	—

A piaczi cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	—	—	686	550	500	667	805
Elegy buza	„	—	—	—	450	440	597	615
Rozs	„	—	—	471	350	360	458	500
Arpa	„	—	—	390	—	—	500	—
Zab	„	—	—	450	200	460	435	510
Törökbuza	„	—	—	453	280	300	417	410
Széna	„	—	—	400	200	350	180	260
Alomszalma	„	—	—	—	100	240	140	140
Tüzifa	km.	—	—	1000	300	250	150	280
Marhahus	kg.	—	—	48	41	48	62	56
m. rez.		—	—	16	2	2	28	23

A piaczi cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	700	600	700	750	690	—	—
Elegy buza	„	640	500	550	600	552	—	—
Rozs	„	500	460	500	550	480	—	—
Arpa	„	420	490	460	500	—	—	—
Zab	„	400	400	335	500	430	—	—
Törökbuza	„	400	380	425	420	441	—	—
Széna	„	450	240	280	180	600	—	—
Alomszalma	„	200	120	140	80	300	—	—
Tüzifa	km.	200	210	220	200	240	—	—
Marhahus	kg.	44	48	44	48	48	—	—
Február		20	27	23	11	23	—	—

Felölös szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter

Főmunkatárs: Adelsberger Sándor.

Pályázat.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollegium előjárósága a főiskolának halálozás folytán üresedésbe jött

jogügy- és jószágigazgatói állomására pályázatot hirdet.

JAVADALOM:

1. Évi fizetés, évnegyedes előleges részletekben 800 frt.

2. Utazási átalány, évnegyedes előleges részletekben 400 frt.

3. 96 türkőbméter (24 méter öl) I. oszt. tűzifa, évnegyedes előleges részletekben befuzarozva

4. Szálláspénz 300 frt, esetleg természetben szállás.

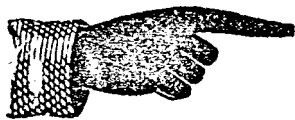
Pályázati határnap május hó 31.

s az ideig a főiskola mélt. előjáróságához címzett s okmányokkal felszerelt folyamodványok beadandók.

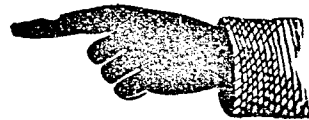

H I R D E T E S E K.**Vetőmag.**

Négyszer tisztított, a m. kir. állami vetőmag vizsgáló államás által megvizsgált és szavatolt

teljesen arankamentes

s mint ilyen varrás nélküli zsákokban olomzárolt

lóheremag métermázsánként **72** frtért
luczernamag „ **60** „

Kapható Kolozsvárt

az Erdélyi Gazdasági Egylet **heremag tisztító raktárában.**

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvény-Társaság

kiadásában Kolozsvárt megjelent és kapható:

Mezőgazdasági Apróságok.

II-ik füzet, ára bérmentes megküldéssel 1 frt 20 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Ezen 7 ivre terjedő és számos igen sikerült ábrával érzékített munka nagyon érdekesen foglalkozik, különféle kísérleti termelésekkel, a burgonya kultiválással a kolozsmonostori gazd. tanintézet gazdaságában tenyésztett tiszta véru pinzgau-fajta szarvasmarhával, az erdélyi szarvasmarha leírásával, a mokány marha ismertetésével, a bivalylyal, végletesen ismerteti a Hearsen-féle tojásköltő gépet stb. stb.

Becses tartalmánál, gyakorlati értékénél s díszes kiállításánál fogva ezen munka nem hiányozhatik egy gazda könyvtárából sem.

Az 1 frt 20 kr. az Erdélyi Gazda előfizetési utalványán is beküldhető.

A közönséges luczerna termesztéséről.

Ara 20 kr, bérmentes megküldéssel 25 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Tagadhatatlan, hogy a sikeres gazdálkodás egyik legfőbb tényezőjét a kultur növények termesztésének megismerése és azok helyes művelésének módja képezi.

Ily irányban szolgál alapos vezérfonalul a fent címzett füzet, mely méltó társa az eddigi gazd. egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent iker testvéreinek a „Vörös lóher termesztésének.”

Ezen kis mű ugyanis egy rövid év alatt két kiadást ért, a mi magában véve hallatlan dolog a gazdasági szakirodalomban; ezen felül azonban a nagyméltóságú földművelésügyi ministerium német és román nyelvű kiadását is létesítette ugyancsak az erdélyi gazdasági egyesület útján.

A selyemhernyó tenyésztéséről.

Ara 30 kr., bérmentes megküldéssel 35 kr.

8 (7-x) Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori magy. kir. gazd. tanintézet intézője.

Gazdasági kulturánk emelkedésével ugyan itt-ott már találkozunk a gazdasági fásítás nyomával is, mindazonáltal tagadhatatlan, hogy e téren még sok a tenni való.

Az eperfa ültetésével nemcsak a fent jelzett irányban teszünk egy-egy lépést előre, hanem e mellel alkalmat nyújtunk a mezőgazdaságban egyébként ki nem használható munkacserének, u. m. az aggok és gyermekek munkaképeségének értékesítésére, ha azt a selyemhernyó tenyésztésével egybekapcsoljuk.

Ezen szokatlan és némelyek által igazán indokolatlanul mellőzött ösvény egyengetése céljából iratott a selyemhernyó tenyésztéshez ez a vezérfonal, melyet gr. Bethlen András földművelésügyi minister ur ő excellentiája szakközzegei bírálata nyomán 1892. évi 66515/IV. 10. számú leiratában, mint helyes alapokon nyugvó dolgozatot ismerte el.

Mindhárom füzet egyszerre megrendelve bérmentes megküldéssel 1 frt 70 kr.

ELADÓ VETŐMAG.

Mezei vetésre való
rendkívül bőtermő
gömbölyű

fehér paszulyt

a Homoródi pálya-ud-
varhoz szállítva

zsákkal együtt

100 kilónként

7 frt 50 krért elad

Gróf Haller János

u. p. Homoród-Hévíz.

(2-3)

Egy gazda se

mulassza el, saját jól felfogott érdekében mielőtt mag-szükségletét fedezi

Haldek Ignác

magkereskedéséből

(Budapest Károly körút 9.sz.)

ajánlatot kérni.

16 (4--)

Az erdélyi gazdasági Egylet

heremag tisztító raktárában

K o l o z s v á r t

aranka mentessé tisztított, az állami vetőmag vizsgáló állomás által megvizsgált és mint ilyen államilag olomzárolt

E L S Ó R E N D Ű

teljesen aranka mentes heremag

készletet átvettük és azt ezennel kisebb mennyiségekben is

V E T Ő M A G N A K

a gazdaközönség rendelkezésére bocsátjuk, és pedig metermázsánként, eredeti plombozott zsákokban

82 f o r i n t é r t

a kolozsvári közraktárakban.

Kolozsvárt 1893 január 21.

Fleischl Samu,

budapesti termény és bizományi üzlető-
nek kolozsvári fiókja

Főtér 22. szám.

12 (7-8)

Levelezim: Bauer és Társa Debreczen.

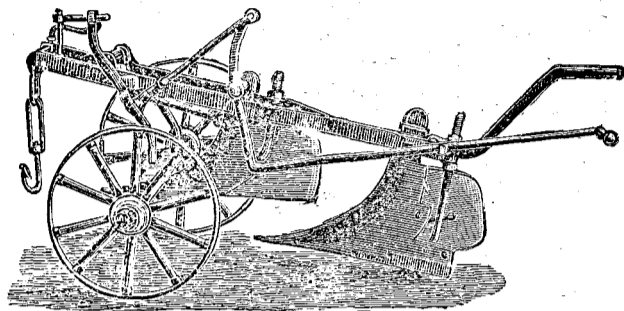
Az Erdélyi Gazdasági-Egyesület által a múlt év szeptember havában rendezett ekeversenyen arany oklevéllel kitüntetett

BAUER-féle SZABADALMAZOTT

kétbarázdás ekét, továbbá PAPP-féle szabadalmazott Sorköz művelőt

minden sorba vetett növény megművelésére, BAUER-féle szabadalmazott

Kettős szeges hengert valamit egyéb gazdasági gépet ajánl jutányos árak mellett a szabadalmak tulajdonosa.

24 (1-5)

BAUER és TÁRSA

Gazdasági gépgyár

Debreczenben.

GAZDATISZT KERESTETIK.

Nőtlen és szerény igényű. Elméleti és gyakorlati ismereteket tanúsító bizonyítványokkal ellátott ajánlatok alattírothoz küldendők. Az állás május 1-en foglalandó el.

Szombatfalva u p. Székely-Udvarhely.

Szent-Királyi Árpád.

(1-2)

Mayfarth Ph.-féle

szabadalmazott normal aczel-ekék

1-, 2-, 3- és 4 barázdások. —

Szántó föld és rét

boronák és hengerek

Szállítható

takarékúst kemenczék

mint takarmánygőzölők és

műmosó készülékek. Cséplő-
gépek kézi-, járgány- és gőz-

3 (6=10)

hajtásra.

Járgányok, szecsavágók,

darálók, répavágók

szab. Blum-féle zöldségtakarmány-prések, gabona-tisztítók.

k u k o r i c z a - m o r s o l ó k.

Mayfarth Ph. és Társa.

gazdasági gépek gyára.

Wien (Bécs) iL, Taborstrasse 76-ik szám

Katalogus ingyen Képviselek kerestetnek.

GYÁR:
Vas és ércöntőde
MOSONBAN.

Főraktár:
BUDAPEST,
VI., váci-körút 21.

Alakult 1856. **KÜHNE & Co.** Alakult 1856.

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB GAZDASÁGI GÉPGYÁRA.

Ajánlja felülmulhatlannak bizonyult és több mint **13,000** példányban elterjedt

„Hungaria Drill” sorvető-gépén kívül:

UJ: „Jubileum Drill” könnyű, legolcsóbb sorvetőgépet,

UJ: Egy-, két- és háromvasu ekéit,

UJ: Laacke híres rét- és szántóföld-boronáit,

UJ: Gyűrűs hengereit,

UJ: Szelelő magtárrostáját, nélkülözhetlen, kifogástalan vetőmag elkészítéséhez.

UJ: Thallmayer tanár arankavasztóját,

UJ: Takarmány-gyorsfülesztőjét, (2-*)

UJ: Acéltekerics magvető-tölcséreket sorvetőgépekhez.

A

LEGKITÜNÖBB MAGVAK

kaphatók

Mauthner Ödön

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet:
Andrássy-ut 23. sz. Koronaherczeg-utca 18.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve
küldetik.

6 (11-52)

Gazdaközönségünk

számára új reform.

Ezennel tudatjuk a tisztelt vevő közönséggel, hogy a biztosítékok maximumja nyújtása céljából vetőmagvaink minden zsákját a Budapesti m. kir. magvizsgáló állomás kiküldötte által megvizsgáltatván, hivatalos ólomvár alatt minden zsákot külön tisztasági, csiraképpességi; a heréknél arankamenességi bizonyítvánnyal ajánlunk:

Vörösherét } 10, 25, 50, 100 kilós zsákokban, kilónként 76 krért.
nagyszeműt } 5 kilós postazsák ára = 4 frt.

Komócsint	40 kilós zsákokban	kilónként	= 30 krért
Baltaczimet	50 " " "	"	= 18 "
Fehér csillagfürtöt	100 " " "	"	= 8 "
Lóbabot	100 " " "	"	= 8 "
Tavaszbuzát	80 " " "	"	= 8 "
Beseler-féle zabot	50 és 60 kilós "	"	= 8 "

Zsákok belemérve nem szárittatnak.

Küldés utánvétellel. — Árak Alvinczen. — Ezenkívül ajánlunk

Richter-féle Imperator burgonyát nagy gumós, bőtermőt 100 kg. 5 frt.

Drassói Nonplusultra csemegeajtót

Netto 4 kilós postacsomagban 3 frt.

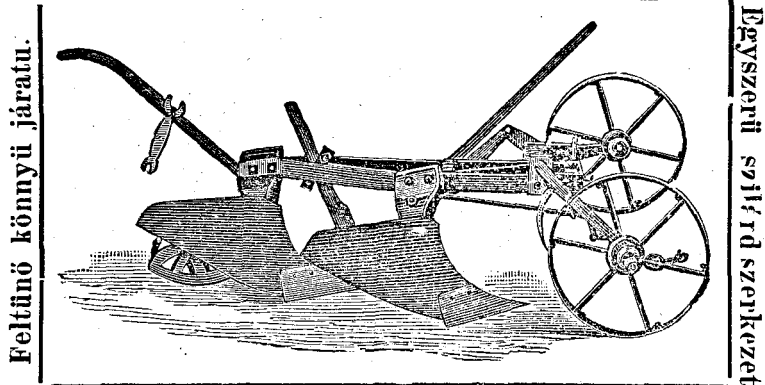
(3-10)

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmi intézősége

Alsó-Fehérmegye u. p. Szerdahely.

Szép munkát végez, nem farol.

A legolcsóbb kétvasu eke ára 55 forint = 110 korona.

SIMONFFI ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje

Kolozsvártt, kultorda-utca 48. szám.

Elvállal mindennemű gépek kijavitását.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, malátázúók, malomszerkezetek, kút- és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiból: egyes-, kettős- és három borozás ekék és taligák, új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból; továbbá kézi- és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica morzsolók, szőlő-zúzó, borsajtók és több más gépekből, melyeket a n. é. gazdaközönség b. figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért felelősséget vállal. 14 (5-10)
Arjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.